

Για την πολιτική υπεράσπιση κεκτημένων αγώνα εντός των τειχών

Είναι σίγουρα λυπηρό και απογοητευτικό εν μέσω καταστάσεων που μας ξεπερνούν στο σύνολο μας (όπως η περίπτωση μιας παγκόσμιας πανδημίας και η ολική απαγόρευση κυκλοφορίας ανά επικράτεια), να προκύπτει η αναγκαιότητα να δίνονται απαντήσεις σε δημόσιες τοποθετήσεις που γίνονται επώνυμα και έχουν αφοριστικό, ισοπεδωτικό και συκοφαντικό χαρακτήρα. Ωστόσο μερικά πράγματα δε μπορούν να μένουν αναπάντητα, ιδίως όταν βάλλεται το ήθος, το πολιτικό ανάστημα, η αξιοπρέπεια και η ευσυνειδησία ανθρώπων που επί μακρό παρέμειναν έγκλειστοι στις φυλακές. **Και δε μπορούν να μείνουν αναπάντητα γιατί είναι θέμα πρώτα από όλα υπεράσπισης της ίδιας της ακεραιότητας, της ηθικής υπόστασης και της προσωπικότητας κάποιων ανθρώπων.**

Οι φυλακές δε φημίζονται για το ανθρώπινο υλικό τους. Ζοφερά περιβάλλοντα, δομημένα πάνω στην κουλτούρα της βίας, της δύναμης, της ίντριγκας, της ποζεριάς αλλά και του πλέον σκληρού και αδίστακτου οικονομικού ανταγωνισμού, έχουν να παρουσιάσουν μερικές από τις πιο άσχημες –στην ποιότητα τους- ανθρώπινες φιγούρες. Ο συνδικαλισμός εντός των φυλακών δε θα μπορούσε να κινείται σε διαφορετικό μήκος κλίματος. Εδώ, έξω από τις φυλακές ο χώρος του συνδικαλισμού είναι αλωμένος από παρατάξεις που ανταγωνίζονται σε μια κούρσα παραγοντισμού και υπεραξίας με το στοιχείο της προσωπικής ανάδειξης κυρίαρχο πολλές φορές. Θα ήταν αφελές να θεωρήσουμε ότι θα ήταν πιο αγνά, πιο αυθεντικά και πιο τίμα τα πράγματα εντός των τειχών. Αντιθέτως τα πράγματα είναι πολύ χειρότερα. Τα νταραβέρια, οι «κάρτες», οι «καρφωτές», τα «μαγειρεία», τα «τσουκάλια», τα φυλετικά συστήματα, τα κάθε είδους κουμάντα, οι ισορροπίες και η διπλωματία της φυλακής, οι ψεύτικες χειραψίες και αδερφικές επικλήσεις, τα «πουλήματα» είναι η τοξική πραγματικότητα που καλείται να αντιμετωπίσει κάποιος που θα βρεθεί έγκλειστος και θα έχει να «βγάλει πορεία». Αυτό είναι και το περιβάλλον που καλείται να συνδικαλιστεί, να διεκδικήσει και να αγωνιστεί.

Σε αυτές τις συνθήκες η προσαρμογή είναι επιβεβλημένη εκ των συνθηκών. Και ήταν αυτές οι συνθήκες λοιπόν στις οποίες καλέστηκαν να επιβιώσουν μέσα στην προηγούμενη δεκαετία πολλά άτομα του ευρύτερου ριζοσπαστικού και ανατρεπτικού χώρου, (αναρχικού ή αριστερού). Παρά το γεγονός ότι και μεταξύ τους οι σχέσεις δεν ήταν ομαλές και πολλές φορές υπήρχε κλίμα εχθρότητας, παρά τα όποια λάθη και τις αστοχίες, παρά τον τοξικό πολιτικό ανταγωνισμό, παρά το γενικότερο τοξικό κλίμα του περιβάλλοντος και της γενικότερης δυσκολίας των συνθηκών, υπήρξε και ένα διάστημα όπου κατέστη εφικτό να έρθουν σε συνεννόηση μεταξύ τους -αλλά και με πολλούς άλλους κρατούμενους- και να οργανωθούν κάποιες από τις πιο σημαντικές διαμαρτυρίες στην ιστορία των φυλακών Κορυδαλλού. Και αυτές περιελάμβαναν το «κράτημα» των προαυλίων και της πτέρυγας, ή για όσους/ες δεν είναι εξοικειωμένοι με το λεξιλόγιο φυλακής, την άρνηση να εγκαταλείψουμε το προαύλιο ή να μπούμε στα κελιά μας για επιπλέον των προβλεπόμενων ωρών. **Αυτή η περίοδος, μια χρονική περίοδος ανάμεσα στο 2015 και το 2017 ήταν μία από τις δυναμικότερες αυτής της δεκαετίας από άποψη συμμετοχής και μαζικότητας αλλά και αποτελεσματικότητας.** Αποτέλεσμα των κινητοποιήσεων αυτών ήταν η ικανοποίηση πολλών ενδιάμεσων αιτημάτων όπως η αλλαγή των ηλεκτρολογικών

συστημάτων στη Δ΄ Πτέρυγα, η επιστροφή κρατουμένων που είχαν απαχθεί από τα ΕΚΑΜ και οδηγηθεί σε απομόνωση στο γενικό πληθυσμό και η αντικατάσταση της τότε αυταρχικής διευθύντριας Κορυδαλλού Χαράς Κουτσομιχάλη. Όλα αυτά με κινητοποίηση ενός με δύο μηνών στη διάρκεια των οποίων τόσο τα προαύλια όσο και τα κελιά σε διάφορες πτέρυγες παρέμεναν ανοικτά για αρκετές επιπλέον ώρες.

Το να λέγεται ότι οι διαμαρτυρίες αυτές ήταν σε συνεννόηση με την υπηρεσία είναι βαριά προσβολή για το σύνολο των κρατουμένων, πολιτικών και μη, που τις στήριξαν και έθεσαν εαυτούς βορρά της συχνά επαπειλούμενης καταστολής. Τη στιγμή μάλιστα που ο κρατικός μηχανισμός αποφάσισε να απαντήσει στο κύμα αυτών των κινητοποιήσεων, μόλις μια βδομάδα μετά το πέρας τους, με εισβολές των ΕΚΑΜ σε όλα τα κελιά των Πτερυγών Α΄ και Δ΄, με εξονυχιστικούς ελέγχους και καταστροφές των υποδομών εντός των κελιών ή και με βιαιοπραγίες απέναντι σε αρκετούς κρατούμενους αλλά και με την απαγωγή δεκάδων κρατουμένων (κάποιων εξ΄ αυτών μάλιστα πολιτικών όπως τώρα στην περίπτωση της Πόλας Ρούπα) προκειμένου να μεταχθούν αλλού. Μια απάντηση ξεκάθαρα εκδικητική που έδειξε και το βαθμό ενόχλησης των αρχών για ότι είχε προηγηθεί και που προκάλεσε και μια αυθόρμητη συγκέντρωση αλληλέγγυου κόσμου έξω από τις φυλακές.

Η ίδια μορφή κινητοποιήσεων συνεχίστηκε και κρατήθηκε ως τέτοια και σε άλλες περιπτώσεις ιδιαίτερα τις καλοκαιρινές περιόδους του 2016 και 2017 προκειμένου να ανανεωθεί ο νόμος περί αποσυμφόρησης των φυλακών, γνωστός και ως νόμος Παρασκευόπουλου, με το ριc των διαμαρτυριών να φτάνει στο να κρατιούνται ανοικτά τα προαύλια από τις 8.30 το πρωί ως τις 11.30 το βράδυ και τα κελιά από τις 7.30 το πρωί ως τις 12.00 το βράδυ. Κινητοποιήσεις οι οποίες δε γίνονταν χωρίς την διαρκή πίεση της υπηρεσίας, την προσπάθεια διάσπασης του αγωνιστικού μετώπου, τις ανοικτές απειλές των τότε τακτικών εισαγγελιών απέναντι στους συγκεντρωμένους στο προαύλιο της Α΄ κρατούμενους, για μαζικές μεταγωγές και στέρση δικαιωμάτων πρόσβασης σε εκπαιδευτικά προγράμματα. **Κινητοποιήσεις οι οποίες πέτυχαν κάτι που από πουθενά δεν ήταν δεδομένο ότι θα πράγματι θα γίνει: η ανανέωση του νόμου.**

Το γεγονός ότι αυτές οι διαμαρτυρίες εξελίχθηκαν σε μια εποχή που η τότε σοσιαλδημοκρατική διαχείριση φρόντιζε να τηρεί μια στάση τακτικών ελιγμών σε ζητήματα καταστολής σχεδόν σε όλα τα κοινωνικά μέτωπα, αποφεύγοντας να τηρήσει μια γραμμή μηδενικής ανοχής αλλά μια λογική, ήπιας μεν χειρουργικής δε, καταστολής, **δε σημαίνει ότι δεν είχαν αξία, ότι δεν υπήρξαν δυναμικές, ότι δεν αξίζει να συγκαταλέγονται στο πάνθεον των σημαντικών αγωνιστικών πρωτοβουλιών μέσα στις φυλακές.** Πόσο μάλλον ότι αυτές ήταν στημένες και σε συνεννόηση με την υπηρεσία. Όπως δεν ήταν στημένες και μισημένες και πόσες άλλες παρεμβάσεις εντός των τειχών, τα κρεμασμένα πανό εντός των πτερυγών ή στα παράθυρα των κελιών που έστελναν ένα σινιάλο των μέσα στους έξω, οι έκτακτες πρωτοβουλίες όταν συνέτρεχε κάποιο γεγονός ακόμα και έξω από τη φυλακή (απεργίες, μεγάλες διαδηλώσεις κτλ) αλλά και εντός, όπως κάποια ατομική απαγωγή κρατουμένου από τις ειδικές δυνάμεις, ή σε περιπτώσεις απεργιών πείνας, είτε πολιτικών είτε ποινικών κρατουμένων, κάνοντας πράξη, στο ένα σκέλος, και το αντίστοιχο σύνθημα.

Όποιος έχει περάσει από τη χώρα των φυλακών και έχει διαγράψει μια μακρά πορεία στα σωφρονιστικά κολαστήρια, γνωρίζει πολύ καλά ότι είναι άλλο πράγμα οι εξεγέρσεις και

άλλο οι μαζικές κινητοποιήσεις. Οι εξεγέρσεις ξεσπούν αυθόρμητα, συνήθως με αφορμή κάποιο συγκεκριμένο περιστατικό, χωρίς προηγούμενη συνεννόηση, χωρίς οργάνωση, χωρίς πολλές επικοινωνίες μεταξύ πτερυγών ή φυλακών μεταξύ τους και ότι η διάρκεια τους εξαρτάται και αυτή όχι τόσο από την καταστολή, αλλά από τις ισορροπίες των φυλακών και την αναγκαιότητα να επιστρέψει η κανονικότητα των κουμάντων και των νταραβεριών. Οι μαζικές κινητοποιήσεις όμως, είτε αφορούν τις αποχές συσσιτίου και τις μαζικές απεργίες πείνας είτε κάποια άλλη μορφή αγώνα, εξελίσσονται τελείως διαφορετικά και αυτό είναι κάτι επίσης ευρέως γνωστό στους «τουφατζήδες», ειδικά τους παλιούς. Χρειάζεται οργάνωση για τα επιμέρους, επικοινωνίες από πτέρυγα σε πτέρυγα, από φυλακή σε φυλακή, διπλές γραμμές, συνεννοήσεις, κείμενα που έρχονται, κείμενα που φεύγουν, πλαίσια που μπαίνουν και άλλα που όχι, αιτήματα πάνω στα αιτήματα (γιατί ο καθένας έχει κάτι διαφορετικό που τον καίει) μέχρι να αποκρυσταλωθεί η τελική μορφή ενός κειμένου και των συνολικών αιτημάτων. Κάτι που ενίοτε διαρκεί και μήνες. Και πάντα αυτές οι συνεννοήσεις για να επιτύχουν μια επιθυμητή μαζικότητα των κινητοποιήσεων συμπεριλαμβάνουν τα «κουμάντα», τους αρχηγούς των διάφορων συστημάτων, φυλετικών ή μη, των ονομάτων και των προσωπικοτήτων, και εκείνων που «κρατάν» τους τάδε ή τους δείνα. **Και αυτό γιατί χωρίς αυτή τη συνεννόηση, τις εκπτώσεις και τις υποχωρήσεις που αυτή χρειάζονται για να γίνει, πολύ απλά δεν κουνιέται φύλο στις φυλακές. Και αυτό όχι τώρα αλλά εδώ και δεκαετίες. Κάτι που ξέρουν μέχρι και οι πέτρες.**

Το διάστημα λοιπόν 2010 με 2019 πολλές μαζικές κινητοποιήσεις εξελίχθηκαν στο μέτωπο των φυλακών. Η κάθε μία από αυτές έφερε μέσα της την κουλτούρα της φυλακής με ότι σημαίνει αυτό. Προσωπικότητες ή φατρίες που ανταγωνίζονταν για τη γραμμή ή τη μορφή του αγώνα, για τα αιτήματα, για το ποιος ήταν ποιος αγωνιστής από τον άλλο και σε ποιον άξιζαν τα credits για την επιτυχία ή την αποτυχία ενός αγώνα. Πράγματα συνηθισμένα, ρουτίνα σε παρόμοιες περιπτώσεις. Από την μαζική απόχη συσσιτίου του 2010 (με πάνω από 10 αιτήματα που κέρδισε μόνο τη διαγραφή κάποιων ελαφριών ποινικών ποινών), μέχρι και το φιάσκο της μαζικής απεργία πείνας του 2014 ενάντια στις φυλακές Τύπου Γ (που τελείωσε άδοξα μετρώντας μόλις εννιά μέρες πριν τη ψήφιση του σχετικού νόμου), το μοτίβο ήταν το ίδιο: παραγοντισμός, ποζεριά, ίντριγκα. Αυτές ήταν οι συνθήκες στις οποίες και τα πολιτικοποιημένα άτομα καλούνταν να συμπράξουν και να αγωνιστούν μαζί με άλλους κρατούμενους, πολλές φορές ακολουθώντας απλά τις εξελίξεις χωρίς να μπορούν να τις επηρεάζουν.

Οι διαμαρτυρίες των ανοικτών προαυλίων αξιοποίησαν την εμπειρία των προηγούμενων αγώνων, προσπαθώντας να δώσουν μια μεγαλύτερη δυναμική στην οργανωμένη, μαζική, ειρηνική διαμαρτυρία κρατουμένων. Ειρηνική μεν, σαφώς δυναμικότερη και πολύ πιο ισότιμη ωστόσο από τις μαζικές αποχές συσσιτίων, που εξανάγκαζαν σε αρκετές περιπτώσεις τους μη έχοντες σε απεργία πείνας ενώ άλλοι τρωγόπιναν πλουσιοπάροχα στα κελιά τους, ή τις fake απεργίες πείνας με τα $\frac{3}{4}$ των κρατουμένων να τρώνε στα κλεφτά μαγειρεύοντας με κλειστά κελιά το βράδυ βασανίζοντας τους υπόλοιπους. Ανοικτό προαύλιο ή ανοικτή πτέρυγα σήμαινε, έστω και στα χαρτιά πολλές φορές, καθολική συμμετοχή στην κινητοποίηση, με πολύ πιο ισότιμους μάλιστα όρους, από άλλες περιπτώσεις, ενώ ταυτόχρονα ασκούσε μια δυναμική πίεση στην υπηρεσία και στο υπουργείο τη στιγμή που η μεσημεριανή καταμέτρηση δε γινόταν καθόλου και δεκάδες

κρατούμενοι παρέμεναν στο προαύλιο ακόμα και μετά τη δύση του ηλίου, κάτι που από μόνο του ήταν σημείο προβληματισμού για τις αρχές.

Και μπορεί οι αγώνες αυτοί να μην συνοδεύονταν από τις εικόνες κρατουμένων στις ταράτσες, από φλεγόμενες κουβέρτες και στρώματα, από επεμβάσεις των ΜΑΤ, δακρυγόνα και σακατέματα κρατουμένων αλλά είχαν κάτι άλλο. Έδωσαν την ευκαιρία, πρωτόγνωρη για πάρα πολλούς, να μπορούν να κάτσουν κάτω από το νυχτερινό ουρανό μετά από χρόνια, άλλοι τρία, άλλοι τέσσερα, άλλοι πέντε ή έξι. Να δουν το φεγγάρι να ανεβαίνει στον ουρανό, να γεμίζει στην πανσέληνο ή να χάνεται, και τότε να παρατηρούν στα χαμένα τα αστέρια σα μικρά παιδιά, να χωρίζονται σε ομάδες και να τσακώνονται ποιος αστερισμός είναι ποιος, ή ποιος ξέρει περισσότερα αστέρια και τα ονόματά τους. Δεκάδας κρατούμενοι διεκδίκησαν την συμμετοχή τους στον αγώνα έστω μόνο για αυτό, να απολαύσουν κάτι τόσο στερημένο όσο ο νυχτερινός ουρανός, να ρουφήξουν κάποιες παραπανίσιες ανάσες ελευθερίας, έστω κουτσουρεμένες, έστω κομμένες και ραμμένες στα μέτρα ενός προαυλίου ή μιας ανοικτής πτέρυγας ως τα μεσάνυχτα. Μια εμπειρία που μπορεί να συνοψιστεί σε αυτό που πολλοί παλιοί κρατούμενοι που έτυχε να περάσουν από τον Κορυδαλλό εκείνη την περίοδο ονόμαζαν «καινούργιο» οξυγόνο. Σίγουρα δεν κήκαν φυλακές, αλλά κερδήθηκε. **Κάτι πέρα από τα αιτήματα που κατά καιρούς ικανοποιούνται.** Και αυτό ήταν, για πολλούς κρατούμενους, το αίσθημα ότι αξίζουν κάτι παραπάνω, και ότι ίσως αξίζει και να αγωνιστούν για αυτό. Και αυτό από μόνο του έχει αξία. Μια αξία που είναι ισοδύναμη με την αξία των αγώνων που κέρδισαν απτά πράγματα κάνοντας το σύστημα έστω και για λίγο να οπισθοχωρήσει.

Φυσικά τα κεκτημένα των αγωνιστικών πρωτοβουλιών αυτών των χρόνων, και ειδικά της διετίας 2015-2017, δεν πιστώνονται σε όλους ανεξαιρέτως, αλλά σε εκείνους που πραγματικά επιδίωξαν μια πιο οξυμένη συλλογική πάλη μέσα από τα τείχη. Η αξία τους λοιπόν, η πολιτική τους παρακαταθήκη δε αφεθεί να γίνει έρμαιο καμιάς ισοπεδωτικής κριτικής, όποιο κι αν είναι το υπόβαθρο της και από όπου και αν προέρχεται. Η υπεράσπιση τους είναι μέγιστη πολιτική αναγκαιότητα και θα υπάρχει απάντηση, πάντα και σε οποιονδήποτε τολμά να τη θίξει με υπαινιγμούς που προσβάλουν αξιοπρέπειες και στάσεις ζωής. **Γιατί σε κάθε περίπτωση, οι χαμηλοί τόνοι δεν προδίδουν ούτε αδυναμία, ούτε ανεπάρκεια απαντήσεων.**

Παναγιώτης Αργυρού